

Sygn. akt IV KK 154/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Tomasz Grzegorzcyk (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Jarosław Matras

SSN Dariusz Świecki

Protokolant Anna Kowal

w sprawie **M. Z.**

skazanego z art. 278 § 1 i 2 k.k.

po rozpoznaniu w Izbie Karnej

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 5 k.p.k.

w dniu 25 maja 2016 r.,

kasacji wniesionej przez Ministra Sprawiedliwości - Prokuratora Generalnego

na korzyść skazanego w części dotyczącej orzeczenia o karze

od wyroku Sądu Okręgowego w C.

z dnia 13 października 2015 r., częściowo uchylającego wyrok Sądu Rejonowego w C.

z dnia 28 kwietnia 2015 r.

uchyla zaskarżony wyrok w pkt II. lit. b) i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi odwoławczemu do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego w C., M.Z., odpowiadający w tym postępowaniu wraz z czterema innymi osobami, został uznany winnym 4 zarzucanych mu czynów, a to a) popełnionego wspólnie z dwoma innymi współoskarżonymi, w okresie od listopada 2011 r. do dnia 2 listopada 2012 r., przestępstwa z art. 278 § 1 k.k., za co wymierzono mu karę 1 roku pozbawienia wolności i grzywnę oraz b) przestępstwa z art. 18 § 3 w zw. z art. 278 § 1 k.k., popełnionego w okresie od kwietnia do sierpnia 2010 r., za które orzeczono karę 6 miesięcy pozbawienia wolności i grzywnę, a nadto c) dwóch innych przestępstw, kwalifikowanych z art. 278 § 2 k.k., za które orzeczono kary grzywny, wymierzając mu następnie łączną karę grzywny, z zaliczeniem na jej poczet okresu zatrzymania oraz łączną karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności, zawieszając jej wykonanie na okres próby 3 lat.

Po rozpoznaniu apelacji, które wywiedli w tej sprawie obrońcy oskarżonych będących współuczestnikami pierwszego ze wskazanych wcześniej przestępstw, w tym M. Z., Sąd Okręgowy, wyrokiem z dnia 13 października 2015 r., uchylił zaskarżone orzeczenie w zakresie przypisania zarówno M. Z., jak i dwóm pozostałym współoskarżonym tego przestępstwa (w odniesieniu do M. Z. pkt II. 1. *in principio* owego wyroku) i przekazał sprawę w tym zakresie Sądowi *meriti* do ponownego rozpoznania (pkt II. 2.), utrzymując go w mocy w pozostałej części (pkt II. 3). Jednocześnie jednak Sąd ten uchylił wobec M. Z. orzeczenie o karze łącznej pozbawienia wolności i grzywny (pkt II. 1 lit. a) oraz o warunkowym zawieszeniu wykonania kary łącznej pozbawienia wolności (pkt II. 1 lit. b) i zaliczeniu okresu zatrzymania na poczet łącznej kary grzywny (pkt II. 1 lit. c), orzekając nową łączną karę grzywny za pozostałe 3 przypisane mu przestępstwa, na której poczet zaliczono okres zatrzymania oskarżonego (pkt II. 4 i 5).

Od wyroku Sądu odwoławczego, w zakresie, w jakim stał się on prawomocny, kasację na korzyść oskarżonego wywiódł w kwietniu 2016 r. Minister Sprawiedliwości - Prokurator Generalny, w części dotyczącej orzeczenia o karze, podnosząc zarzut obrazy art. 434 § 1 k.p.k., polegający na orzeczeniu przez Sąd odwoławczy na niekorzyść M. Z., mimo że rozpoznawano jedynie apelację na jego korzyść, przez orzeczenie wobec niego bezwzględnej kary pozbawienia wolności w sytuacji, gdy w wyroku Sądu pierwszej instancji zastosowano wobec oskarżonego

warunkowe zawieszenie wykonania tej kary, wnosząc o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w powyższej części z przekazaniem sprawy w tym zakresie do ponownego rozpoznania w postępowaniu odwoławczym. W uzasadnieniu kasacji skarżący wyraźnie wskazał, że chodzi tu o fakt, iż warunkowe zawieszenie dotyczyło kary łącznej pozbawienia wolności obejmującej dwa skazania jednostkowe, a Sąd odwoławczy, po uchyleniu orzeczenia jedynie w odniesieniu do jednego z przestępstw, za które je wymierzono, nie orzekł o warunkowym zawieszeniu takiej kary w odniesieniu do skazania oskarżonego za drugie z tych przestępstw, odnośnie do którego wyrok ten utrzymano w mocy, pogarszając w ten sposób sytuację prawną oskarżonego.

Rozpoznając tę kasację, Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Kasacja ta, mimo pewnych mankamentów formalnych, jest w swej merytorycznej treści zasadna i to w oczywistym stopniu, a skoro wywiedziona jej na korzyść oskarżonego, rozpoznano ją na posiedzeniu stosownie do art. 535 § 5 k.p.k.

Zastrzeżenia w tej skardze budzi fakt stwierdzania w ramach stawianego zarzutu, że doszło do orzeczenia przez Sąd odwoławczy wobec skazanego bezwzględnej kary pozbawienia wolności, mimo że w wyroku Sądu pierwszej instancji kara ta była zawieszona, a rozpoznawano jedynie apelację na korzyść oskarżonego. Tymczasem wyrok Sądu odwoławczego w ogóle nie zawiera rozstrzygnięcia w przedmiocie takiego orzeczenia, lecz brakuje w nim jedynie niezbędnej decyzji procesowej odnośnie do kary orzeczonej za drugi z przypisanych skazanemu czynów, którą to karę objęto także warunkowym zawieszeniem, ale w ramach kary łącznej pozbawienia wolności, a wyrok, którym orzeczono karę za ów czyn utrzymano w mocy, nie wypowiadając się w przedmiocie zawieszenia jej wykonania.

W istocie chodzi tu zatem o brak niezbędny – w zaistniałej w tej sprawie sytuacji – dodatkowego rozstrzygnięcia, o którym autor skargi wspomina dopiero w jej uzasadnieniu. Nie może jednak budzić wątpliwości, że jeżeli sąd odwoławczy rozpoznaje jedynie apelację wniesioną na korzyść oskarżonego, to nie może w żadnej mierze pogorszyć sytuacji oskarżonego. **Zakaz płynący z art. 434 § 1 *in principio* k.p.k. (w brzmieniu obowiązującym do dnia 14 kwietnia 2016 r.)**

oznacza nie tylko zakaz wydawania orzeczeń niekorzystnych dla oskarżonego, ale także zakaz pomijania wydania rozstrzygnięcia, które w związku z orzeczeniem sądu odwoławczego pogarsza jego sytuację procesową. Jeżeli zatem sąd odwoławczy rozpoznaje jedynie środek wniesiony na korzyść tego podmiotu i obejmujący skazania go za więcej niż jedno przestępstwo na kary pozbawienia wolności, z objęciem ich następnie węzłem kary łącznej z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, a sąd ten uchyla zaskarżony wyrok jedynie w części dotyczącej jednego, czy niektórych z tych skazań, a następnie także o warunkowym zawieszeniu wykonania kary łącznej to powinien jednocześnie - i to nie pogarszając sytuacji oskarżonego wynikającej z wyroku sądu *meriti* - rozstrzygnąć w kwestii warunkowego zawieszenia wykonania bądź to ewentualnej nowej kary łącznej, bądź kary jednostkowej, która w wyniku jego orzeczenia staje się karą prawomocną, a tym samym podlegającą wykonaniu.

W sprawie niniejszej Sąd odwoławczy, po uprzednim orzeczeniu o uchyleniu kar łącznych pozbawienia wolności i grzywny (pkt II. 1 lit. a), w pkt II. 1 lit. b zawarł rozstrzygnięcie o uchyleniu orzeczenia o zawieszeniu wykonania kary łącznej pozbawienia wolności, nie wypowiadając się w ogóle w kwestii związanej z objęciem rozwiązana karą łączną także skazania oskarżonego za drugie z przestępstw, co do którego wyrok został utrzymany w mocy (pkt II. 3). I to mimo, że – jak wcześniej wskazano – orzekł nową karę łączną grzywny za trzy przestępstwa, co do których utrzymano w mocy wyrok Sądu pierwszej instancji.

Takie postąpienie Sądu uczyniło karę 6 miesięcy pozbawienia wolności orzeczoną za drugi z czynów kwalifikowanych z art. 278 § 1 k.k. karą prawomocną, podlegającą wykonaniu, choć w utrzymanym w tym zakresie w mocy wyroku Sądu *meriti* była to kara również objęta warunkowym zawieszeniem jej wykonania, jako składnika kary łącznej obejmującej także karę 1 roku pozbawienia wolności, orzeczonej za czyn, co do którego wyrok Sądu pierwszej instancji został uchylony, a sprawa przekazana do ponownego rozpoznania.

Powyższe wskazuje, że niniejsza kasacja jest w pełni zasadna, a w sprawie tej doszło do obrazy art. 434 § 1 k.p.k. Dlatego też Sąd Najwyższy uchylił zaskarżony wyrok w pkt II. 1 lit. b i przekazał sprawę w tym zakresie Sądowi

odwoławczemu do ponownego rozpoznania kwestii warunkowego zawieszenia wykonania kary orzeczonej za przestępstwo, co do którego wyrok Sądu Rejonowego utrzymał on w mocy. Przy ponownym jej rozpoznaniu Sąd winien orzec w sposób, który realizowałby zakaz płynący ze wskazanego wyżej art. 434§ 1 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 14 kwietnia 2016 r.